

Фалович А. Дослідження сучасних напрямків визначення сутності економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / А. Фалович // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2013. — Вип. 1 (8). — С. 271–278. — Режим доступу до журн. : <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13fasebp.pdf>.

УДК 330.658

JEL Classification: O12

Анна Фалович

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
вул. Руська, 56, м. Тернопіль, 46001, Україна

e-mail: kaf_mp@tn.edu.te.ua

аспірант кафедри менеджменту у виробничій сфері

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ НАПРЯМКІВ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті висвітлено актуальність питання забезпечення належного рівня економічної безпеки підприємства. Обґрунтовано та доповнено напрямки узагальнення категорійного апарату, з метою уточнення змісту поняття економічної безпеки підприємства. Проведено систематизацію трактувань поняття економічної безпеки підприємства вітчизняними та зарубіжними вченими-економістами. Викладено результати дослідження, подано та обґрунтовано декілька основних підходів до визначення поняття економічної безпеки підприємства, зокрема: стратегічний, ресурсно-функціональний, ринковий, комплексний, дедуктивний, системний, кримінальний.

На основі проаналізованих змістовно-понятійних трактувань та детальної характеристики кожного з вказаних підходів до визначення даного поняття, запропоновано власне трактування поняття економічної безпеки підприємства. У питанні, стосовно забезпечення економічної безпеки підприємства виділено системний підхід, оскільки в ньому передбачені основні економічні інтереси підприємства, які набули актуальності в сучасних кризових умовах господарювання.

Ключові слова: підприємство, економічна безпека підприємства, загрози, зовнішнє середовище, розвиток, підходи до визначення економічної безпеки підприємства, стратегічний, ресурсно-функціональний, ринковий, комплексний, дедуктивний, системний, кримінальний, забезпечення економічної безпеки підприємства.

Анна Фалович

ИССЛЕДОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ НАПРАВЛЕНИЙ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СУЩНОСТИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация. В статье освещены актуальность вопроса обеспечения надлежащего уровня экономической безопасности предприятия. Обосновано и дополнено направления обобщения категориального аппарата, с целью уточнения понятия экономической безопасности предприятия. Проведена систематизация трактовок понятия экономической безопасности предприятия отечественными и зарубежными учеными-экономистами. Изложены результаты исследования, представлены и обоснованы несколько основных подходов к определению понятия экономической безопасности предприятия, в частности:

Falovych A. (2013). Current research directions definition of economic security [Doslidzhennya suchasnykh napryamkiv vyznachennya sutnosti ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstva]. *Sotsial'no-ekonomichni problemy i derzhava – Socio-Economic Problems and the State* [online]. 8 (1), p.271-278. [Accessed May 2013]. Available from: <<http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13fasebp.pdf>>.

стратегический, ресурсно-функциональный, рыночный, комплексный, дедуктивный, системный, уголовный.

На основе проанализированных содержательно-понятийных трактовок и детальной характеристики каждого из указанных подходов к определению данного понятия, предложено собственную трактовку понятия экономической безопасности предприятия. В вопросе, по обеспечению экономической безопасности предприятия выделено системный подход, поскольку в нем предусмотрены основные экономические интересы предприятия, приобрели актуальность в современных кризисных условиях хозяйствования.

Ключевые слова: предприятие, экономическая безопасность предприятия, угрозы, внешняя среда, развитие, подходы к определению экономической безопасности предприятия, стратегический, ресурсно-функциональный, рыночный, комплексный, дедуктивный, системный, криминальный, обеспечение экономической безопасности предприятия.

Anna Falovych

Ternopil Ivan Puluj National Technical University,
Ruska str., 56, Ternopil, 46001, Ukraine
e-mail: kaf_mp@tn.edu.te.ua
Postgraduate Student

CURRENT RESEARCH DIRECTIONS DEFINITION OF ECONOMIC SECURITY

Abstract. The article features the topical issue of the established level of the enterprise's economic security. The objective of this article is to research, to base and to supplement the tendency for generalization of the categorical system in order to clarify the matter meaning of the enterprise's economic security. The systematized analyses of the matter meaning of the enterprise's economic security were done by domestic and foreign scientists-economists. The results of the study were expounded and also some vital approaches to the definition of the enterprise's economic security were presented and proved particularly: strategically, resource-functional, marketable, combined, deductive, systematic and criminal.

Based on the analyzed content-conceptual interpretations and detailed characteristics of each approach to the definition of this meaning, there was proposed its own meaning of the interpretation of the enterprise's economic security. A systematic approach was adopted due to the matters concerning enterprise's economic security. As in this approach the vital economic interests of the enterprise were stipulated, also gained the topicality in the current crisis economic conditions.

Keywords: business; economic security; threat environment; development; approaches to economic security; strategic; resource-functional; market; integrated; deductive; systematic; criminal; ensuring economic security.

Постановка проблеми. На сучасному етапі господарювання, процес забезпечення економічної безпеки набуває все більшого значення і є однією з найважливіших умов успішного функціонування сфери підприємництва.

У зв'язку з появою підприємств, заснованих на приватній та колективній формах власності відбулась зміна форм та способів державного регулювання підприємницької діяльності. Функції управління між державою та підприємством були перерозподілені, що в свою чергу призвело до нових змін в системі управління підприємствами. Таким

чином, перед керівниками сучасних суб'єктів господарювання постало питання створення умов для безпечного розвитку та функціонування.

Розвиток підприємства залежить, насамперед, від швидкості реагування його керівництва на загрози зовнішнього та, особливо, внутрішнього середовища діяльності. Це зумовлює актуальність однієї з найважливіших проблем, які постають перед вітчизняними підприємствами – забезпечення достатнього рівня їх економічної безпеки та пошук нових ефективних шляхів вирішення даної проблеми.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченню питань, пов'язаних із економічною безпекою підприємств присвячено чимало наукових досліджень у світовій економічній літературі. Цікавими науковими роботами в плані трактування поняття економічна безпека підприємства, є праці зарубіжних учених-економістів: О. Груніна, Д. Ламберта, А. Козаченко, В. Пономарьова, А. Ляшенко, Т. Сухорукової, Н. Лоханової, М. Бендікова, Є. Раздіної, Н. Капустіна, С. Груніна, Є. Олейникова. А також чимало вітчизняних науковців висловлюють своє бачення даної проблематики. Серед них: Г. Губський, В. Пономаренко, Т. Клебанова, О. Сороківська, В. Мунтіян.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. У період від античної філософії до сучасних наукових надбань, значну кількість праць було присвячено проблемам економічної безпеки. І якщо у Західних країнах розробки окреслених питань розпочались більше сторіччя тому, то вітчизняний науковий базис почав своє формування лише в кінці минулого століття.

Значна кількість змістовно-понятійних трактувань поняття «економічної безпеки підприємства» свідчить не лише про важливість, але й про складність вирішення даної проблеми. Незавершеність процесу методологічного й теоретичного опрацювання зумовлює необхідність подальших досліджень, спрямованих на розв'язання питань, пов'язаних із забезпеченням економічної безпеки як окремих суб'єктів підприємництва, так і ключових сегментів економіки.

Постановка завдання. Поняття «економічна безпека підприємства» носить наступні визначення:

– стан захищеності усіх систем підприємства, при здійсненні ним господарської діяльності в певній ситуації;

– стан ресурсів підприємства (зокрема капіталу, трудових ресурсів, інформації, технічного потенціалу, прав) та підприємницьких здібностей, при якому є можливість найефективнішого їх використання для стабільного функціонування та і динамічного науково-технічного та соціального розвитку, здатність запобігання або швидкого нівелювання різноманітних загроз;

– сукупність методів, які носять організаційно-правовий, режимно-охоронний, технічний, технологічний, економічний, фінансовий та інформаційно-аналітичний характер, які спрямовані на усунення потенційних загроз, створення умов для забезпечення ефективного функціонування підприємства відповідно до його цілей та завдань;

– стан соціально-технологічної системи підприємства, який дає можливість уникнення зовнішніх загроз та протистояння внутрішнім чинникам дезорганізації за допомогою наявних ресурсів, дій менеджерів, а також структурної організації та зв'язків менеджменту.

Оскільки на сьогодні не існує єдиного підходу до визначення поняття економічної безпеки, а отже, немає остаточно сформованого трактування – метою статті є обґрунтування, доповнення та дослідження напрямків узагальнення категорійного апарату з метою уточнення змісту поняття економічної безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу. Більшість авторів проблему економічної безпеки підприємства пропонують вирішувати виходячи з того, що ступінь надійності всієї системи охорони інформації визначається рівнем безпеки її найслабшої ланки – персоналу підприємства, а сама економічна безпека зводиться лише до захисту комерційної таємниці. Таке вузьке розуміння економічної безпеки не враховує всього спектра впливу зовнішнього

середовища, яке являється основним джерелом небезпеки для успішного функціонування підприємства.

Інший підхід трактування поняття економічної безпеки підприємства почав домінувати під час переходу до ринкової економіки. Його виникнення було спричинене різким спадом виробництва в цілому у пострадянських країнах, а також зміною економічних функцій держав, що й стало поштовхом до більш ширшого аналізу проблеми економічної безпеки підприємства. Відповідно до цього підходу ЕБП була зумовлена впливом зовнішнього середовища, яке постійно змінюється в умовах ринкової економіки.

Домінуючою, при визначенні поняття “економічна безпека” є точка зору, яка відображає стан підприємства, що забезпечує здатність протистояння несприятливим зовнішнім впливам. За цих умов економічну безпеку підприємства почали розглядати як можливість забезпечення його стабільності в умовах які складаються в зовнішньому середовищі незалежно від характеру його впливу на діяльність підприємства.

В іноземній літературі економічну безпеку підприємства прийнято характеризувати поняттям «ecosecent» (economic security of enterprise). Стосовно визначення самого змісту поняття «економічна безпека підприємства», на сучасному етапі, існує велика кількість думок. Провівши систематизацію трактувань окресленого питання провідними вченими, доцільно виокремити кілька основних підходів до визначення сутності економічної безпеки підприємства. Результати такого узагальнення подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні підходи до визначення поняття «економічна безпека підприємства» (ЕБП)

Назва підходу	Методологічне визначення
<p>Стратегічний – стан захищеності від внутрішніх та зовнішніх загроз</p> <p>Автори: В. Гусев, В. Дьомін, Б. Кузін, А. Козаченко, В. Пономарьов, А. Ляшенко, Т. Ковальов, Т. Сухорукова, М. Бендіков.</p>	<p>1. ЕБП¹ визначається як стан ефективного використання ресурсів та існуючих ринкових можливостей підприємства, що дає змогу запобігати внутрішнім і зовнішнім загрозам, забезпечувати тривале виживання та стійкий розвиток на ринку відповідно до обраної ним місії [5].</p> <p>2. ЕБП розглядається як міра гармонізації в часі і просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних з ним суб'єктів зовнішнього середовища, що діють поза межами підприємства [9].</p> <p>3. ЕБП – це захищеність його діяльності від негативного впливу зовнішнього оточення, а також здатність своєчасно усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, які не відбиваються негативно на його діяльності [8, с. 48 – 52].</p> <p>4. ЕБП – захищеність його науково-технічного, технологічного, виробничого та кадрового потенціалу від прямих (активних) або непрямих (пасивних) загроз [2, с. 7 – 13].</p>
<p>Ресурсно-функціональний – Ефективне використання ресурсів або потенціалу та виділення функціональних складових.</p> <p>Автори: А. Олейніков,</p>	<p>1. ЕБП – це стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів для запобігання загрозам і для забезпечення стабільного функціонування підприємства в даний час і в майбутньому [13].</p> <p>2. ЕБП – стан оптимального для підприємства рівня використання його економічного потенціалу, за якого діючі та/або можливі збитки виявляються нижчими за</p>

¹ЕБП – економічна безпека підприємства.

Назва підходу	Методологічне визначення
А. Кірієнко, В. Мунтіян.	встановлені підприємством межі [7]. 3. Під ЕБП розуміють такий стан юридичних, виробничих відносин і організаційних зв'язків, матеріальних та інтелектуальних ресурсів, при якому забезпечується стабільність його функціонування, фінансово-комерційний успіх, прогресивний науково-технічний і соціальний розвиток [12].
Ринковий - ефективне використання ресурсів для забезпечення ринкового розвитку підприємства Автор: Т. Кузенко.	1. Стан ефективного використання ресурсів і наявних ринкових можливостей, що дозволяє підприємству уникнути внутрішніх і зовнішніх загроз і забезпечує йому стійкий розвиток на ринку відповідно до обраної місії [10].
Комплексний – наявність конкурентних переваг Автор: В. Белокуров, Є. Раздина.	1. Наявність конкурентних переваг, зумовлених відповідністю матеріального, фінансового, кадрового, техніко-технологічного потенціалів та організаційної структури підприємства, його стратегічним цілям і завданням [1]. 2. ЕБП – комплекс заходів, що сприяють підвищенню фінансової стійкості господарчих суб'єктів за умов ринкової економіки, які захищають їх комерційні інтереси від впливу негативних ринкових процесів [16, с. 63 – 65].
Дедуктивний - стан вільний від неспокою Автор: О. Прокопшина.	1. У найбільш загальному розумінні, безпека – це стан вільний від неспокою, що творить почуття певності, від латинського «sinecura-securitas». Безпека – це певний стан, який полягає у відсутності загрози [15, с. 93].
Системний - забезпечення збереження рівноваги і стійкості Автор: С. Дубецька, Н. Подлужна.	1. ЕБП – стан об'єкта в системі його зв'язків з точки зору стійкості (самовиживання) та розвитку в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз, непередбачуваних дій і складно прогнозованих факторів [4, с. 146 – 172]. 2. ЕБП – стан, при якому економічні параметри дозволяють зберегти головні її властивості: рівновагу і стійкість при мінімізації загроз [14].
Кримінальний - захист проти економічних злочинів Автор: Н. Капустін.	1. ЕБП – сукупність чинників, які забезпечують незалежність, стійкість, здатність до прогресу в умовах дестабілізуючих факторів [6, с. 45 – 47].

Стратегічний підхід вважається найбільш розповсюдженим і базується на визначенні ЕБП як захищеності його життєво важливих інтересів від внутрішніх і зовнішніх загроз. Такий підхід передбачає забезпечення достатнього рівня економічної безпеки підприємства шляхом збереження та нарощування його кадрового й інтелектуального потенціалу, захисту інформації, технологій, капіталу і прибутку, який забезпечується системою заходів спеціального правового, економічного, організаційного, інформаційно-технічного і соціального характеру.

Прибічники ресурсно-функціонального підходу намагаються уникнути вживання поняття загрози у визначенні ЕБП, натомість автори виділяють його функціональні складові. Такий підхід базується на економічних поняттях досягнення мети та функціонування підприємства.

Ринковий підхід передбачає стійкий розвиток підприємства на ринку відповідно до обраної ним місії, за рахунок ефективного використання власних ресурсів та наявних ринкових можливостей. У такому випадку з'являється тенденція до підвищення відсотку збуту продукції та, як наслідок, прибутку підприємства.

Автори комплексного напрямку вважають, що наявність конкурентних переваг, зумовлених відповідністю матеріального, фінансового, кадрового, техніко-технологічного потенціалів і організаційної структури підприємства його стратегічним цілям і завданням, забезпечать йому певний рівень економічної безпеки [11, с. 52-56]. Щоправда, лише сам факт наявності переваг потенціалу без їх використання та реалізації не гарантує підприємству достатнього рівня економічної безпеки.

Дедуктивний напрямок визначається його авторами як стан, що полягає у відсутності загрози, стан вільний від неспокою, який створює почуття впевненості. Загроза в даному випадку трактується як поняття протилежне – небезпека, заповідання комусь шкоди близької до здійснення, у зв'язку з чим вона сприймається конкретною особою як щось майбутнє, що неодмінно відбудеться і тому є для нього небезпечним. У даному випадку під шкодою слід розуміти втрати підприємства, виражені у вартісній формі, внаслідок несприятливих змін зовнішнього та внутрішнього середовища.

Системний підхід до визначення поняття економічної безпеки підприємства характеризує її як стан об'єкта в системі його зв'язків з точки зору стійкості (самовиживання) та саморозвитку в умовах внутрішніх та зовнішніх загроз, непередбачуваних дій і складно-прогнозованих факторів. Можливість збереження основних властивостей системи економічної безпеки, зокрема рівноваги та стійкості при мінімізації загроз, забезпечують економічні параметри.

Дослідники кримінального напрямку, забезпечення ЕБП зводять до протистояння, захисту від різного роду економічних злочинів (крадіжки, шахрайства, фальсифікації, промислового шпигунства тощо). Поза сумнівом, ці загрози дуже важливі, рівень їх впливу повинен підлягати постійному моніторингу. Проте розглядати поняття економічної безпеки підприємства лише крізь призму кримінальних впливів є недоцільно.

Стосовно визначення поняття «економічна безпека підприємства» існує велика кількість думок. Значна частина авторів пояснюють ЕБП як стан потенційної жертви або об'єкта небезпеки. Доволі часто її розглядають як здатність підприємства ефективно використовувати ресурси та наявні ринкові можливості в умовах цілеспрямованої руйнуючої дії ззовні або з самого підприємства.

Обґрунтовані підходи до визначення сутності ЕБП не є універсальними, але мають право на існування. У підтвердження цьому відзначимо, що визначення поняття «економічна безпека підприємства» залежить, перш за все, від цілей та методів її забезпечення та лише частково дає можливість сформулювати суб'єктивну авторську думку про реальну сутність, цінність та наукову належність даної категорії в економічному просторі.

З огляду на вищезазначене приймемо власне визначення: економічна безпека підприємства – це стан захищеності підприємства від загроз середовища діяльності, спроможність оперативного реагування на зміни у зовнішньому оточенні, що можуть негативно вплинути на його діяльність та вміння пристосовуватися до подій на які неможливо вплинути, при цьому забезпечуючи стабільність розвитку підприємства.

Висновки та перспективи подальших досліджень в даному напрямку. Процес досягнення достатнього рівня економічної безпеки підприємства передбачає розроблення системи заходів, які дозволяють забезпечити конкурентоспроможність і економічну стабільність суб'єктів господарювання.

При прийнятті рішення щодо використання того чи іншого підходу у питанні забезпечення економічної безпеки підприємства, варто звернути увагу на системний підхід, оскільки в ньому передбачені основні економічні інтереси підприємства, які набули актуальності в сучасних кризових умовах.

Серед напрямів подальших досліджень слід виділити проблеми дослідження сучасного стану економічної безпеки вітчизняних підприємств, а також окремі аспекти визначення загроз, показників та індикаторів стану економічної безпеки виробничих підприємств, особливості розроблення інформаційно-аналітичного забезпечення (моніторингу) системи економічної безпеки підприємства.

Використана література:

1. Белокуров В. Б. Структура функциональных составляющих экономической безопасности предприятия . [Электронный ресурс] / В. Б. Белокуров. – Режим доступа: <http://www.safalyfactor.ru>.
2. Бендиков М. Экономическая безопасность промышленного предприятия (организационно-методический аспект) / М. Бендиков // Консультант директора. – 2000. – № 2. – С. 7-13.
3. Грунин О.А. Экономическая безопасность организации / О.А. Грунин, С.О. Грунин. – СПб: Питер, 2002. – С. 32-37.
4. Дубецька С.П. Економічна безпека підприємства України / С.П. Дубецька // Недержавна система безпеки підприємництва як суб'єкт національної безпеки України: зб. наук.-практ. конф. (Київ, 16-17 трав. 2001 р.). – К., 2003. – С. 146-172.
5. Экономика и организация безопасности хозяйствующих субъектов / Гусев В.С., Демин В.А., Кузин Б.И. и др. // – СПб: Очарованный странник, 2001. – 288 с.
6. Капустин Н. Экономическая безопасность отрасли и фирмы / Н. Капустин // Бизнес-информ. – 1999. – № 11-12. – С. 45-47.
7. Кірієнко А. В. Механізм досягнення і підтримки економічної безпеки підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 / А. В. Кірієнко // Київський нац. екон. ун-т. – К., 2000.
8. Ковалёв Д. Экономическая безопасность предприятия / Д. Ковалёв, Т. Сухорукова // Экономика Украины. – 1998. – № 10. – С. 48-52.
9. Козаченко А. В. Экономическая безопасность предприятия: сущность и механизм обеспечения / Козаченко А. В., Пономарев В.П., Ляшенко А.Н. – К.: Либра, 2003. – 280 с.
10. Кузенко Т. Б. Планирование экономической безопасности предприятий в условиях рыночной экономики: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня. канд. екон. наук.: 08.06.01 / Європ. ун-т фінансів, інфор. систем, менеджменту і бізнесу. К., 2004.
11. Лоханова Н. Система управління станом економічної безпеки підприємства: проблемні питання, концепція розвитку / Н. Лоханова // Економіст. – 2005. – №2. – С. 52-56.
12. Мунтіян В.І. Економічна безпека України / В. І. Мунтіян. – К.: Вид-во КВІЦ, 1999. – 464 с.
13. Основы экономической безопасности (Государство, регион, предприятие, личность) // Под ред. Е. А. Олейникова. – М.: ЗАО Бизнес школа «Интел-Синтез», 1997. – 288 с.
14. Подлужна Н. О. Організація управління економічною безпекою підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 / Н. О.Подлужна // НАН України; Ін-т економіки пром-ті. – Донецьк, 2003.
15. Прокопівщина О. В. Обґрунтування підходів визначення поняття «економічна безпека підприємства / О. В. Прокопівщина. – Вісник економіки транспорту і промисловості, № 15-16, 2006, С. 93-95.
16. Раздина Е. Коммерческая информация и экономическая безопасность предприятия / Е. Раздина // Бизнес-информ. – 1997. – № 24. – С. 63-65.
17. Stachowiak Z. Bezpieczenstwo ekonomiczne / Z. Stachowiak // Ekonomika obrony, pod red. W.Stankiewiczza, AON. – Warszawa, 1994. – S. 187 – 188.
18. International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards A Revised Framework, Basel, Switzerland, November 2005.

REFERENCES:

1. Belokurov V. B. The structure of the functional components of economic security [*Struktura funktsyonal'nykh sostavlyayushchykh ekonomicheskoy bezopasnosti predpriyatiya*], available at: <http://www.safalyfactor.ru>.
2. Bendikov M. The economic security of the industrial enterprise (organizational and methodological aspect) [*Economichna bezpeka promyslovogo pidpryemstva, (organizaciyino-metodychnyyi aspect)*]. *Konsul'tant dyrektora – Consultant Director*, 2000, no. 2, pp.7-13.
3. Grunin O.A., Grunin S.O. Economic security organization [*Economichna bezpeca organizaciyi*], St. Petersburg, Piter, 2002, pp. 32-37.
4. Dubetska S. P. Economic security companie sin Ukraine [*Ekonomichna bezpeka pidpryemstva Ukrayiny*]. *Nederzhavna sistema bezpeky pidpryemnytstva yak sub'yekt natsional'noyi bezpeky Ukrayiny (Kyiv, 16-17 trav. 2001 r.) – Non-business security system as the subject of the national security of Ukraine (Kyiv, 16-17 May, 2001)*, Kyiv, 2003, pp. 146-172.

5. Gusev V. S., Demin V. A., Kusin B. Economics and security organization of business entities. and others. [*Ekonomika ta organizaciya bezpeky gospodaryuchykh subyektiv. Pidruchnuk.*]. Petersburg, The Enchanted Wanderer, 2001, pp.288.
6. Kapustin N. Economic security industries and firms [Ekonomicheskaya bezopasnost' otrasli i firmy]. *Biznes-inform – Business Inform*, 1999. no 11-12, pp. 45-47.
7. Kiriienko A.V. The mechanism to achieve and maintain economic security: Author. Thesis. for the sciences. degree candidate. Econ. sciences specials. 08.06.01 [*Mekhanizm dosyahnennya i pidtrymky ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstva: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ekon. nauk: spets. 08.06.01.*]. Kyiv National. Econ. University, Kyiv, 2000.
8. Kovalev D., Sukhorukova T. Economic Security of the enterprise [Ekonomicheskaya bezopasnot' predpriyatiya]. *Ekonomika Ukrainy – Ukraine's economy*, 1998, no. 10, pp.48-52.
9. Kozachenko A.V., Ponomarev V.P., Ljashenko A.N. The economic security of the enterprise: the nature and mechanism of maintenance [*Ekonomicheskaya bezopasnost' predpriyatiya: sushchnost' i mekhanizm obespecheniya.*], Kyiv, Libra, 2003. – p.280
10. Kuzenko T. B. Planning for economic security companies in a market economy: Author. Thesis. for the sciences. Class. candidate. Econ. Science.: 08.06.01 [Planuvannya ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstv v umovakh rynkovoyi ekonomiky: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya. kand. ekon. nauk.: 08.06.01]. *Europe. University of finance information. Management and business*, Kyiv, 2004.
11. Lohanova N. Management system as of economic security: issues, the concept development [Systema upravlinnya stanom ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstva: problemni pytannya, kontsepsiya rozvytku]. *Ekonomist – Economist*, 2005, no. 2, pp. 52-56.
12. Muntiyani V. I. The economic security of Ukraine [*Ekonomichna bezpeka Ukrayiny*]. Kyiv, KVITs, 1999, p. 464.
13. Oleinikova E. A. Fundamentals of economic security. (State, region, company, person) [*Osnovy ekonomicheskoy bezopasnosti. (Gosudarstvo, region, predpriyatie, lichnost')*]. Moscow, ZAO Business School "Intel-Synthesis", 1997. p. 288.
14. Podluzhna N. O. Governance Structure of economic security: Author. Thesis. for the sciences. degree candidate. Econ. sciences specials. 08.06.01 [Orhanizatsiya upravlinnya ekonomichnoyu bezpekoyu pidpryyemstva: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ekon. nauk: spets. 08.06.01]. *National Academy of Sciences Ukraine, Institute of Economics*, Donetsk, 2003.
15. Prokopishyna O. V. Justification of approaches the definition of "Economic security of enterprise". [Obgruntuvannya pidkhodiv vyznachennya ponyattya «ekonomichna bezpeka pidpryyemstva»]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti – Journal of Transport Economics and Industry*, no.15-16, 2006, pp. 93-95.
16. Razdina E. Commercial information and economic security of enterprise [Kommercheskaya informatsiya i ekonomicheskaya bezopasnost' predpriyatiya]. *Biznes-inform – Business-Inform*, 1997, no. 24, pp. 63-65.
17. Stachowiak Z. *Bezpieczenstwo ekonomiczne*, AON, Warszawa, 1994. pp. 187-188.
18. *International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards A Revised Framework*, Basel, Switzerland, November 2005.

Рецензія: д.е.н., проф. Кирич Н. Б.

Reviewed: Dr., Prof. Kyrych N. B.

Received: March, 2013

1st Revision: April, 2013

Accepted: May, 2013

